

בס"ד

מפגש רביעי - תודעה

תודעה היא כלי משמעותי או איך התודעה משפיעה על הפעולה

רציונאל: המפגש הנוכחי ממשיך את המהלך שהתחלנו בו.

אחרי השאלה **למה**,

שאלנו על **תפיסת תפקיד המחנכת** והגדרת תפקיד הרלוונטית לבית הספר הספציפי בו אנו עובדים.

כעת נדון בשאלה לא פחות חשובה. **מה התודעה** המנחה אותנו בעבודתנו בכל האמור לגבי צמצום פערים ושוויון הזדמנויות.

במילים אחרות, שני המפגשים הקודמים נועדו לחזק את הלמה וגם להתחיל ולדבר קצת על "האיך" אבל בעקיפין. במפגש זה נחשוף את המחנכות לשאלה לא פחות חשובה ואולי הכי חשובה, מהו המטען התודעתי איתו ניגשת המחנכת לעבודתה? נפגיש את המחנכת עם המושג "סוכנת שינוי" ונעמוד על ההבדל בינו לבין המושג "סוכן חיברות". ברצוננו להדגיש עם כמה התודעה מכרעת לגבי שאלות חינוכיות ובכלל. למה חשוב לתחזק את התודעה כל הזמן? איך זהותה ותודעתה של המחנכת מעצבת את תפישתה את עצמה קודם כל ולאחר מכן את תלמידיה.

לוח המפגש:

- 13:00 – 13:20 – התכנסות ונשנושים
13:20 – 13:40 – חזרה קצרה על סיום המפגש הקודם ושיח על שני הטקסטים שנקראו אז, ומעבר ע למודעות הדרושים אותן הכינו (להכין הכל מראש ולהביא איתי).
13:40 – 14:10 – תרגיל אי השוויון במשימה
14:10 – 14:30 – מליאה ומתן דוגמאות מהחיים
14:30 – 14:40 – צפייה בסרטון תחרות הריצה.
14:40 – 15:00 – שיתוף במקומות בהם אנחנו הרגשנו קצת שאין לנו כלים להשיג את אותה מטרה שכולם משיגים.
15:00 – סיום

מהלך:

1. (20 דק') סיכום הפגישות האחרונות ומיקוד על התכונות אותן ציינו במודעות הדרושים.
2. (15 דק') מעבר לתרגיל 'משימת האי שוויון': חלוקה לארבע קבוצות, חלוקת ציוד והמשימה תופיע במצגת (כולל כתב סתרים). והעמדת משקיף שכותב את ההערות שנזרקות לאוויר.
3. (10 דק') שיח על המשימה:
 - a. מה הרגישו?
 - b. מה ציינו לעצמן המשקיפות?
 - c. מה עולה מהתבוננות על מבצעי המשימות?
4. (10 דק') צפייה בסרטון - [The Race of Life \(white privilege\) - YouTube](#)
5. שיח פתוח של שיתוף מצבים דומים שהיו לנו או שיש לתלמידנו.

תרגיל אי השוויון במשימה

חומרים כמספר המשתתפים והקבוצות
ניירות לבנים, מדבקות ב-3 צבעים שונים,
עפרונות,
צבעים
סרגלים (לפחות שניים)

בס"ד
מספריים (לפחות שניים)
דפי הוראות

רציונאל

את המפגש נתחיל במשחק קצר יחד עם המחנכות. מטרת המשחק היא לחוות חווית אי שוויון, שבה נשתמש היום בכדי להמחיש עד כמה התודעה מעצבת את ההווה שלנו כמחנכות. התרגיל מדמה את המתרחש בבתי ספר. בכיתות רבות יושבים תלמידים הנדרשים לבצע משימות זהות, אך הכלים הנמצאים בידם לביצוע המשימה מעטים יותר או שונים בתכלית. מחסור בכלים מייצר לתלמידים לא אחת תווית של מחסור יכולת. מנקודת מבט ביקורתית, אנו חווה במהלך התרגיל את העובדה שהעדר כלים חומריים, הוא לבדו מייצר פערים חברתיים עוד לפני שנכנסו לעניין היכולת. למעשה, מי שאין לו הרבה נדרש בתרגיל להציג יכולת ויצרניות גבוהים יותר בכדי לעמוד במשימה, בשל היעדר הכלים החומריים. אנשי חינוך מכירים באי שוויון מובנה זה, ומעוניינים לשנות את המציאות הזו, צריכים להבנות תפיסה חינוכית מותאמת להתמודדות עם אתגר זה. המשימה שלפנינו, מבקשת לאפשר את השיח תוך כדי חוויה "את" הדבר בטרם נדבר "על".

כפי שתיווכחו מיד, המשימה של כל הקבוצות זהה ופשוטה מאוד, אך הכלים שנתנים לכל קבוצה לביצוע המשימה משתנים מקבוצה לקבוצה והם שיוצרים את ההבדל גם בתוצר.

מבלי לספר זאת למשתתפים (חשוב מאוד) נעשה כך :

1. נחלק את הקבוצה הגדולה לארבע תתי קבוצות קטנות.
2. לכל קבוצה נעניק שקית עם כלים לפי הסדר הבא:
- הכלים לקבוצה א – דף נייר לבן, מספריים, מדבקות לבנות, מדבקות צבעוניות (בשלושה צבעים שונים), סרגל, עפרונות.
- הכלים לקבוצה ב – דף נייר לבן, מדבקות לבנות, מדבקה צבעונית מסוג אחד בלבד, עפרונות, מספריים.
- הכלים לקבוצה ג – דף נייר לבן, מדבקות לבנות, עפרונות, מספריים.
- הכלים לקבוצה ד – נייר לבן, עפרונות, סרגל.
3. ניתן משימה זהה לכל הקבוצות שתופיע במצגת בכתב סתרים ורק לקבוצה הראשונה ניתן את מפתח כתב הסתרים בשלב הזה:

תוך ארבע דקות עליכם ליצור ריבוע, בתוכו חמישה עיגולים בצבעים שונים וסביבו מסגרת צבעונית.

לרשותכם כלים לביצוע המשימה.

אין ליצור קשר עם הקבוצות האחרות או להעזר בהן. כל קבוצה לעצמה .

בס"ד

כל ישראל חברים
ALLIANCE ISRAËLITE UNIVERSELLE

קרן
משפחת
ליאון

ראשית
קהילות מחנכות

משימה קבוצתית

תוך ארבע דקות עליכם ליצור ריבוע, בתוכו חמישה
עיגולים בצבעים שונים וסביבו מסגרת צבעונית.
ארשתכם כלים לביצוע המשימה.

דף נייר לבן, מספריים, מדבקות
לבנות, מדבקות צבעוניות (בשלושה
צבעים שונים), סרגל, עפרונות.

כל ישראל חברים
ALLIANCE ISRAËLITE UNIVERSELLE

קרן
משפחת
ליאון

ראשית
קהילות מחנכות

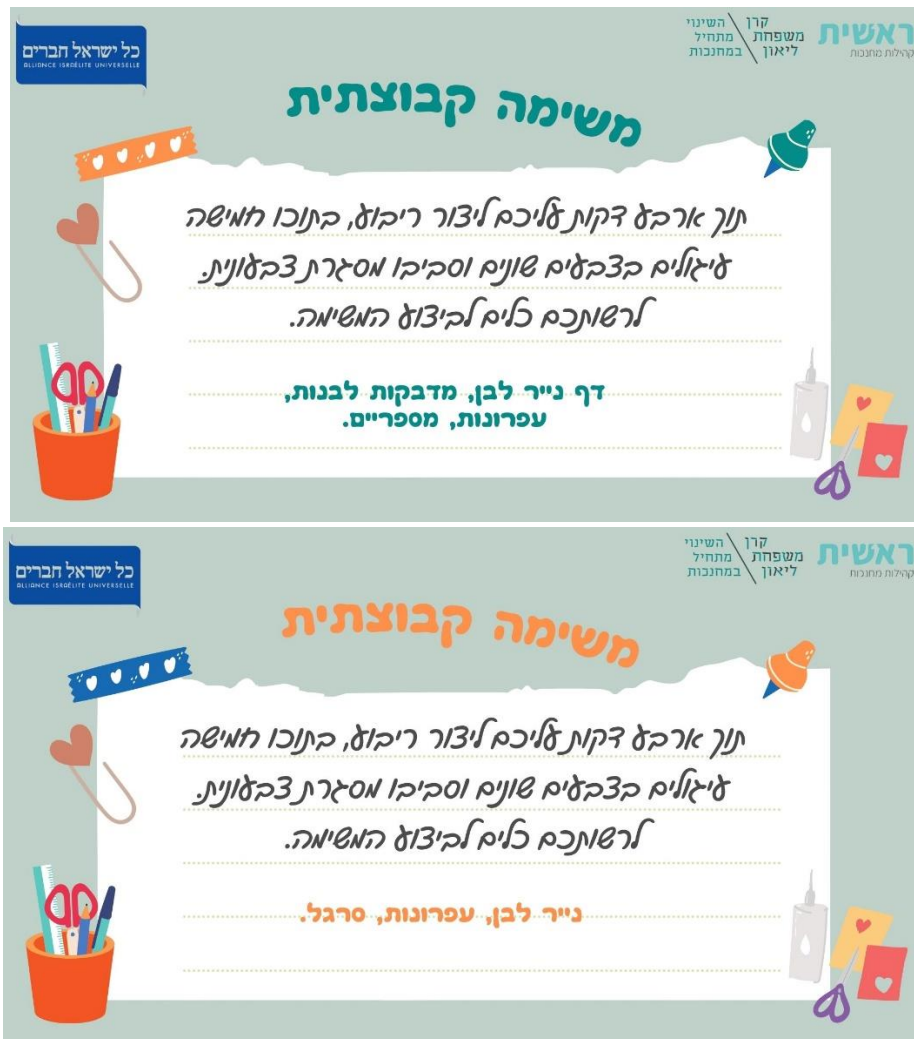
משימה קבוצתית

תוך ארבע דקות עליכם ליצור ריבוע, בתוכו חמישה
עיגולים בצבעים שונים וסביבו מסגרת צבעונית.
ארשתכם כלים לביצוע המשימה.

דף נייר לבן, מדבקות לבנות, מדבקה צבעונית
מסוג אחד בלבד, עפרונות, מספריים.

.4

בס"ד

5. לכל קבוצת תהיה משקיפה שתכתוב את ההערות שנזרקות לאוויר בזמן העבודה.
 6. בתום ארבע דקות נאסוף את כולם למליאה במעגל ונציב במרכז על הרצפה את התוצרים של הקבוצות, כך שכולם יוכלו לראות. ליד כל תוצר יניחו המשתתפים את שקית הכלים שעמדה לרשותם ונקיים דיון שעיקריו בהנחיות למנחה שמיד.
- למנחה :
1. במהלך המשימה כדאי לשים לב לאופי הפעילות בכל קבוצה, לקולות שעולים על רקע המשימה (איך נמדוד בלי סרגל, אין לנו מספרים וכדומה). על פי רוב, הקבוצות שמות לב למחסור בכלים לעומת אחרות ואז גם מתחילות אמירות כגון "זה לא הוגן, למה לנו אין, או אפילו התנגדות- "אנחנו לא עושים את המשימה". רשמו לפניכם את ההערות הללו, הם יישמשו אותנו בדיון לאחר מכן.
 2. הקבוצה שמקבלת את כל הכלים תבצע את המשימה בקלות רבה עד כדי גיחוך ולעיתים אינה מבינה מדוע הקבוצות האחרות אינן מצליחות להשלים את המשימה. הקבוצות שקיבלו פחות כלים לביצוע המשימה זקוקות לזמן רב כדי להשלימה וייתכן שלא יצליחו לבצעה כלל.
 3. במהלך התרגיל ובסיומו חשוב שלא תהיה תקשורת (עד כמה שניתן) בין הקבוצות, כדי שלא תדענה אלו משימות וכלים קיבלו הקבוצות האחרות.
 4. הדיון במליאה :
1. הצגת תוצרים- נבקש מכולם להתבונן בתוצרים ולרשום לעצמם רשמים. מה ניתן לומר עליהם מבחינת התוצר המוגמר? עד כמה המשימה בוצעה על הצד הטוב ביותר? גודל המרובעים, צבעי העיגולים, המסגרת שמסביב. איזו משימה תקבל לדעת המשתתפות. ים את הציון הגבוה ביותר? מי אחריה וכך הלאה.

2. לאחר מכן נבקש מכל קבוצה להציב את הכלים שעמדו לרשותה במהלך הביצוע לצד התוצר. נבקש שוב להתבונן על הכלים. במידה ולא שמו לב לכך עדיין, עכשיו תהיה הבנה שהכלים היו שונים. מה המשמעות של זה מבחינת התומר הסופי? איך ההרגשה כשמגלים שזה המצב?
3. הקשר שבין כלים ויכולות. האם מי שאין לו מספיק כלים יכול פחות? האם נדרש ליותר מאמץ או יצירתיות בכדי לעמוד במשימה?
4. איפה אנחנו כמחנכות נכנסות לסיפור? מה תפקידנו? איך נוכל לצמצם את הפער החומרי? האם אנו מעריכים נכונה על מאמץ או יצירתיות או שאלות מסוג זה.

ראשית
הרילות מחנכת

כל ישראל חברים
כללית

צעדים הנדרשים מהמחנכת עבור כל תלמיד בכדי להניע לעבר המקום הטוב ביותר שלו?

שם התלמיד/ה	ספטמבר	אוקטובר	נובמבר	דצמבר	ינואר	פברואר
פתיחת שנה להעסקת ההיכרות	סיום חגים דוגמא - שיחה לתגדיר עדים	רצף לימודים וידוא מול המורות המספוציות	מיפויים ומבדקים דוגמא - שיחות חידוק עם ההורים והכנה ליום הורים	סיכום וסגירת שנה ולקראת הקיץ דוגמא - יצירת לוח פעילות/מסורות לקיץ	מרחץ רצף לימודים דוגמא - בדיקת 'עדים' וכוחות	מרחץ רצף לימודים דוגמא - בדיקת 'עדים' וכוחות